

ZDRAVLJENJE RAKA PLJUČ

*s tarčnimi zdravili proti
KRAS*

napotki bolnikom

Vsebina knjižice

1. Kaj je KRAS —3
2. O tarčnih zdravilih proti KRAS —5
3. Splošni napotki in preventivni ukrepi ob zdravljenju s tarčnimi zdravili proti KRAS —7
4. Katere neželene učinke povzročajo tarčna zdravila proti KRAS in kako ob njih ukrepamo —13
5. Tarčna zdravila proti KRAS in druga predpisana zdravila, prehranska dopolnila in izdelki v samozdravljenju —23
6. Splošna vprašanja —26
7. Dnevnik jemanja tarčnih zdravil —28

AVTORJI: Petra Zupan, dipl. m. s., Veronika Pelicon, mag. farm., Loredana Mrak, dr. med.
RECENZENTI: asist. Urška Janžič, dr. med., doc. dr. Lea Knez, mag. farm. **UREDNIKA:**
Loredana Mrak, dr. med. **JEZIKOVNI PREGLED:** Tea Kačar **ILUSTRACIJE:** Meta Wraber
OBLIKOVANJE: Maja Rebov **TISK:** Partnergraf, d. o. o. **NAKLADA:** 100 izvodov **LETO**
IZDAJE: 2024

Spoštovani bolniki in svojci,

podajate se na novo in neznano pot, na pot zdravljenja raka.

Vaš onkolog vam je predlagal zdravljenje raka s tarčnimi zdravili proti KRAS. Vemo, da se vam zdaj poraja nešteto vprašanj, zato smo za vas v Enoti za internistično onkologijo Klinike Golnik pripravili knjižico za bolnike. Upamo, da vam bo v pomoč ter da vam bo odgovorila na številna vprašanja in razrešila marsikatero dilemo.

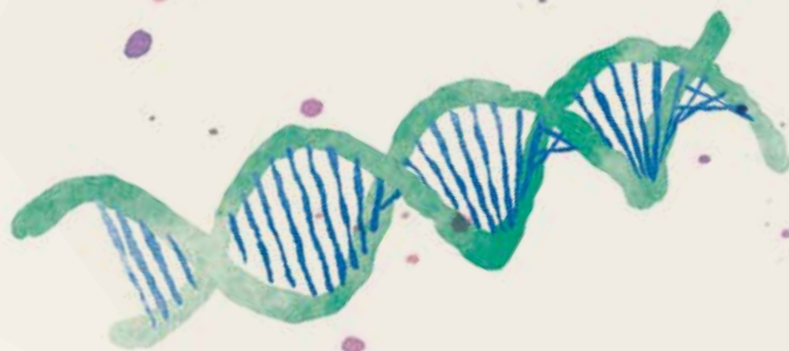
Želimo vam vse dobro na poti zdravljenja raka.

*Ekipa Enote za internistično onkologijo
Klinike Golnik*

Vaš onkolog vam je za zdravljenje pljučnega raka predpisal zdravilo:

Gre za tarčno zdravilo proti beljakovini KRAS, ki je v tumorskih celicah spremenjena. V nadaljevanju vam podajamo nekaj osnovnih informacij in napotkov ob zdravljenju s tem zdravilom. Svetujemo vam, da navodila skrbno upoštevate.

1

Kaj je KRAS

KRAS (skrajšano za angl. Kirsten rat sarcoma virus; slov. Kirstenov homolog virusnega onkogenega podganjega sarkoma) je gen, ki v celici nosi zapis za beljakovino KRAS. Beljakovina KRAS se nahaja znotraj celic in tam deluje kot stikalo ter v aktivni obliki omogoča prenos signalov iz receptorjev za rastne dejavnike na površini celice v celično jedro. S tem je vpletena v normalne procese rasti in obstoja celic.

V genu *KRAS* lahko pri delitvi celic nastanejo napake oziroma mutacije. Kar približno 40 % bolnikov z nedrobnoceličnim pljučnim rakom ima mutacijo v genu *KRAS*. Med njimi je najpogostejša mutacija G12C, obstajajo pa tudi druge redkejša, npr. G12A, G12D, G12V itd. Mutacije vodijo do spremembe beljakovine KRAS, ki obstane v aktivni obliki ter s tem povzroči nenormalno rast celic in razvoj raka. Pljučnega raka s tovrstnimi mutacijami žargonsko poimenujemo KRAS pozitiven pljučni rak.

Za zdaj je na voljo tarčno zdravljenje le za pljučnega raka z **mutacijo KRAS G12C**.

Kako določamo mutacije KRAS?

Ali je v tumorskem tkivu mutacija v genu *KRAS* in katere vrste je, določi specialist patolog z različnimi metodami molekularne diagnostike.

2 O tarčnih zdravilih proti KRAS

Katera zdravila so tarčna zdravila proti KRAS?

Pri KRAS pozitivnem pljučnem raku, z znano mutacijo G12C uporabljamo tarčna zdravila iz skupine t. i. malih molekul oz. zaviralcev encima GTPaze, ki so usmerjeni proti spremenjeni beljakovini KRAS in zavirajo njeno čezmerno delovanje. Tako lahko upočasnijo ali ustavijo rast mutiranih rakavih celic KRAS G12C. Ta zdravila so v obliki tablet.

Trenutno je v rutinski uporabi v Sloveniji na voljo le zdravilo z zdravilno učinkovino **sotorasib z lastniškim imenom Lumykras®**.

Kdaj boste prejeli zdravljenje s tarčnim zdravilom proti KRAS?

Tarčna zdravila proti KRAS boste prejeli, če imate diagnozo napredovalega pljučnega raka z znano mutacijo KRAS G12C in je vaša bolezen napredovala po vsaj eni predhodni liniji sistemskega zdravljenja (npr. kemo-imunoterapiji, imunoterapiji).

Kje boste prejeli zdravilo?

Zdravilo vam bo vaš onkolog predpisal na recept, prejeli pa ga boste v lekarni. Zdravil vam ne sme zmanjkati, zato vas prosimo, da pred vsakim obiskom preverite, koliko tablet še imate doma. To si zapišite v dnevniku na koncu te knjižice, da ne boste do pregleda pri onkologu pozabili. Kadar presodite, da vam bo zdravil pred naslednjim pregledom zmanjkalo, nam to sporočite vsaj teden dni prej, da vam lahko izdamo recept. **Pravočasno sporočanje in enotedenska zaloga zdravil sta nujno potrebna, saj večina lekarn teh zdravil nima na zalogi in jih je zato treba naročiti.** Če bi v lekarni kljub temu imeli težave s pravočasno dobavo zdravila, jih prosite, naj pokličejo kontaktno številko, ki je navedena na zadnji strani te knjižice in na kartončku.

Kako in kdaj vzeti zdravilo sotorasib (Lumykras®)?

Običajen začetni odmerek zdravila je 960 mg (osem tablet po 120 mg) enkrat na dan, lahko s hrano ali brez nje. Vzamete ga lahko kadarkoli čez dan, a bodite pozorni, da bo to ob približno istem času. Tablete pogoltnite cele, skupaj s tekočino, ne smete jih gristi ali drobiti.

Če pozabite vzeti predviden odmerek zdravila, ga vzemite čim prej (v šestih urah od načrtovanega odmerka). Če se na pozabljeni odmerek spomnite pozneje, ga izpusite. Odmerka ne smete nikoli nadomestiti tako, da naslednji dan vzamete dvojni odmerek. To velja tudi, če zdravilo izbruhate. V takem primeru ga vzemite kot predvideno naslednji dan.

3

Splošni napotki in preventivni ukrepi ob zdravljenju s tarčnimi zdravili proti KRAS

Z upoštevanjem nekaterih preventivnih ukrepov lahko zmanjšate verjetnost za nastanek neželenih učinkov, zato vam v nadaljevanju podajamo nekaj praktičnih napotkov.

Skrb za kožo

Koža je pri zdravljenju s tarčnimi zdravili pogosto bolj suha ter ob tem lahko občutljiva in srbeča, zato priporočamo redno nego. Redno se prhajate z mlačno vodo. Odsvetujemo uporabo agresivnih mil ali drugih preparatov, ki kožo dodatno izsušijo. Po umivanju se posušite na zraku ali se nežno obrišite z mehko brisačo. Po umivanju se namažite z nevtralno kremo, ki vsebuje olivno olje.

Skrb za lasišče

Lase si umivajte z nežnimi šamponi. Priporočamo vam šampone z ureo (sečnino), ki bo kožo lasišča dobro navlažila. Odsvetujemo uporabo barv za lase z amonijakom. Možno je, da bodo ob tarčni terapiji lasje bolj krhki in lomljivi, lahko vam bodo tudi bolj izpadali. Ni pa pričakovati, da bi popolnoma izpadli, kot npr. pri določeni kemoterapiji.

Skrb za nohte

Pred začetkom zdravljenja si uredite nohte na rokah in nogah ter odstranite otiščance. Pozorno negujte nohte in kožo okoli njih ter oboje mažite z nevtralno kremo.

Nohte si strižite pravilno in po striženju nohte in obnohtno kožo namažite s kremo.

Odsvetujemo uporabo agresivnih lakov in topil. Pri delu z vodo ali agresivnimi sredstvi si roke zaščitite z rokavicami – najprej natakните bombažne in čeznje še plastične. Enako velja za delo z zemljo ali v vrtu.

Skrb za usta in ustno sluznico

Ustnice si redno mažite z vazelinom. Redno skrbite za ustrezno ustno nego z umivanjem zob z mehko zobno ščetko in uporabo blagih zobnih krem ali raztopin za izpiranje ust brez alkohola. Enako velja, če uporabljate protezo. Po vsakem hranjenju protezo odstranite in izperite pod tekočo vodo, usta pa izplaknite z žajbljevim čajem. Izogibajte se vroči, ostri, trdi in zelo začinjeni hrani. Ob obisku zobozdravnika imejte s seboj zadnji zapis svojega onkologa oziroma se z njim posvetujete o morebitnih načrtovanih posegih, predvsem če je predvidena ekstrakcija (puljenje) ali poseg v dlesni. Zobozdravnika posebej opozorite, če prejimate zdravila za preprečevanje zapletov ob kostnih metastazah, kot so denosumab (Xgeva®) ali bisfosfonati (Zometa®, Zoledronska kislina Fresenius Kabi®, Zoledronska kislina Accord®).

Olačila in obutev

Olačila in spodnje perilo naj bodo udobni in iz naravnih materialov. Čevlji naj bodo prav tako udobni, zračni in iz čim bolj naravnih materialov. Poleti nosite odprto obutev.

Sončenje in plavanje

Ne izpostavljajte se neposrednim sončnim žarkom, saj je koža ob zdravljenju s tarčnimi zdravili bolj dovzetna za opekline in druge solarne poškodbe. V poletnih mesecih med 10. in 16. uro, ko je sonce najmočnejše, ostanite v senci. Zaščitite se s pokrivalom in kremo za sončenje, najbolje takšno, ki nudi mehansko zaščito pred soncem. Med največjo pripeko svetujemo tudi uporabo dolgih, lahkih, tanjših oblačil. Odsvetujemo vam plavanje v bazenih, brez pomislekov pa lahko plavate v morju.

Prehrana in zadostno uživanje tekočine

Naše telo potrebuje zadosten dnevni vnos tekočine. Priporočamo vam, da je spijete vsaj od 1,5 do 2 litra. Več pijte dopoldan in zgodaj popoldan, da ponoči vaš spanec ne bo moten zaradi odvajanja. Pitje alkohola je odsvetovano. Imejte redne obroke čez dan in jejte jedi, ki ste jih vajeni. Hrana naj bo raznovrstna in uravnotežena. Odsvetujemo vam posebne diete, tudi to, da iz jedilnika izločite določeno vrsto hrane (na primer ogljikove hidrate,

meso ...), saj ni nobenih dokazov, da izbira prehrane vpliva na potek rakave bolezni. Kljub temu jo morate ob težavah s prebavo prilagoditi, kot je zapisano v nadaljevanju. Pri težavah s hujšanjem vam bomo v ambulantni ponudili svetovanje dietetika.

Skrb za redno prebavo

Med zdravljenjem skrbite za redno prebavo. Nanjo vpliva veliko dejavnikov, tudi številna zdravila za sistemsko zdravljenje raka in za lajšanje težav, ki jih povzroča rak. Opioidi (morfinski preparati) na primer pogosto povzročajo zaprtje, medtem ko za nekatera tarčna zdravila vemo, da povzročajo bodisi drisko (npr. sotorasib) bodisi zaprtje.

Za redno prebavo skrbite, tako da:

- dovolj pijete,
- se dovolj gibljete,
- uživate dovolj sadja in zelenjave ter vlaknin.

Če ste kljub vsem navedenim ukrepom zaprti več dni, poiščite pomoč pri osebnem zdravniku, ki vam bo predpisal ustrezno odvajalo. Med učinkovitejšimi so stimulaturna odvajala, npr. na osnovi sene ali z bisakodilom. Izbirate lahko tudi med različnimi oblikami odvajal: svečke učinkujejo hitro, zato jih uporabite zjutraj, čaji ali tablete pa potrebujejo več ur za učinkovanje, zato jih zaužijte zvečer.

POMEMBNO: Ker tarčna zdravila za zdravljenje KRAS pozitivnega pljučnega raka lahko povzročajo drisko, je pri uporabi odvajal potrebna previdnost.

Delo in gibanje

Delate in gibate se lahko, kolikor zmorete. Med gibanjem večkrat počivajte, ne naložite si prevelikih obremenitev, da ne boste preutrujeni. Priporočamo vam podobno gibanje, kot ste ga bili vajeni do zdaj.

Kljub upoštevanju navedenih preventivnih ukrepov se lahko pojavijo neželeni učinki tarčnih zdravil. V tem primeru jih je treba čim prej prepoznati in čim bolj omiliti ali odpraviti.

4 Katere neželene učinke povzročajo tarčna zdravila proti KRAS in kako ob njih ukrepamo

V tem poglavju so podrobneje opisani najpogostejši neželeni učinki, ki jih lahko povzroča tarčno zdravilo proti KRAS – sotorasib (Lumykras®). Neželeni učinki se lahko pojavijo kadarkoli med zdravljenjem. Lahko se pojavijo že kmalu po začetku jemanja zdravil in običajno minejo ob prekinitvi ali ukinitvi zdravljenja. Včasih je treba zaradi njih prilagoditi odmerek zdravila.

Nekatere od neželenih učinkov je možno ob upoštevanju preventivnih ukrepov omiliti ali celo preprečiti. Pomembno je, da se med zdravljenjem opazujete in svojemu onkologu sporočite, ali ste morda opazili nove težave od prejšnjega kontrolnega pregleda.

Če so neželeni učinki nenadni in hudi, prekinite jemanje tarčnih zdravil in takoj obiščite osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč. O tem nas morate obvestiti.

V nadaljevanju podajamo preproste ukrepe, s katerimi lahko preprečite ali omilite nekatere izmed najpogostejših neželenih učinkov zdravila.

Driska

Driska se lahko pojavi kot posledica vpliva zdravil na delovanje črevesja. Blato postane mehko ali tekoče, odvajanja so pogostejša (več kot tri več kot običajno) in obilnejša. Ob tem so lahko prisotne tudi bolečine ali krči v trebuhu.

Kako ukrepati ob driski:

- Izogibajte se vsem mlečnim izdelkom, mastni in začinjeni hrani, svežemu sadju in zelenjavi.
- Jejte lahko hrano, npr. prežganko, na vodi kuhan riž, kuhan korenček, banane, postana naribana jabolka ipd.

- Uživajte dovolj tekočine, in sicer vodo, blage čaje (ruski čaj, čaj iz suhih borovnic) ali peroralno rehidracijsko raztopino, ki jo kupite v lekarni.
- Hrano in pijačo zaužijte večkrat dnevno v manjših količinah.
- Ob umirjanju driske (zmanjšanju pogostnosti in količine) postopoma preidite na običajno prehrano.

Če driska kljub dieti vztraja dlje časa ali če ste v zadnjih dvanajstih urah odvajali tekoče blato več kot trikrat pogosteje kot običajno, bo najverjetneje potreben predpis zdravila loperamid za umiritev driske. Zdravilo vam lahko predpiše izbrani zdravnik ali po dogovoru tudi lečeči onkolog. Skrbno upoštevajte navodila za jemanje tega zdravila, da se ne bi pojavili neželeni učinki. Drugih zdravil ali prehranskih dopolnil za zdravljenje driske, npr. probiotikov ali aktivnega oglja, ne jemljite, saj ne bodo učinkoviti.

Če se težave kljub navedenim ukrepom ne umirijo, če je driska huda, to je tekoče odvajanje več kot sedemkrat na dan, če se vam vrti ali imate povišano telesno temperaturo, prekinite jemanje tarčnih zdravil in takoj obiščite osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč ter o tem obvestite lečečega onkologa.

Slabost in bruhanje

Med jemanjem zdravil se lahko spremeni zaznava vonja in okusa. Vonj in okus hrane ali zdravil, ki jih prejemate, lahko postaneta neprijetna in odbijajoča, zato se lahko pojavita slabost in tudi bruhanje.

Kako ukrepati ob slabosti in bruhanju:

- Izogibajte se okoliščinam, ki sprožijo slabost ali bruhanje, npr. priprava hrane.
- Uživate hrano, ki ne obremenjuje želodca (pusto meso, sadje blagega okusa, riž itd.).
- Uživate hrano, ki je hladna ali sobne temperature, da vas ne bo motil njen vonj.
- Izogibajte se ocvrti, sladki in mastni hrani.
- Izogibajte se vonjavam, ki vam vzbujajo občutek slabosti.
- Hrano uživajte v več manjših obrokih, pijačo uživajte po požirkih.
- Vodite prehranski dnevnik, da boste ugotovili, kdaj sta slabost in bruhanje najizrazitejša in kaj ju poslabša.
- Če jemljete zdravilo le enkrat na dan, in to zjutraj, ga raje vzemite zvečer.
- Če jemljete zdravilo brez hrane, ga poskušajte vzeti z njo.
- Izogibajte se dolgim vožnjam neposredno po zaužitju zdravila.
- Preusmerite pozornost, zaposlite se z nečim, kar vas veseli (konjički, sprehod v naravi).

Če vas slabost in bruhanje ovirata pri dnevnih dejavnostih, vam lahko zdravnik predpiše zdravila proti slabosti (npr. granisetron ali metoklopramid). Če imate ta zdravila že predpisana, jih začnite jemati tako, kot so vam svetovali.

Če ste zdravilo za zdravljenje pljučnega raka izbruhal, ne smete vzeti dodatnega odmerka, temveč počakajte do naslednjega.

Če slabost in bruhanje vztrajata in vam ne uspe zaužiti dovolj tekočine oz. se vam vrti, prekinite jemanje tarčnih zdravil in takoj obiščite osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč ter o tem obvestite lečečega onkologa.

Utrujenost

Utrujenost je občutek telesne in psihične izčrpanosti, ki ni sorazmerna z aktivnostjo in je tudi s počitkom ni možno povsem odpraviti. Je eden izmed najpogostejših simptomov med zdravljenjem rakave bolezni in negativno vpliva na vsakodnevno življenje. Nastane lahko zaradi bolezni ob izločanju

določenih molekul iz rakavih celic ali zaradi zdravil, ki jih uporabljamo za zdravljenje.

Kako ukrepati ob večji utrujenosti, kot ste je bili vajeni:

- Opravljajte lažjo telesno dejavnost (sprehod po svežem zraku, vaje z lastno težo v domačem okolju).
- Skrbite za ustrezno higieno spanja (krajši dremež čez dan, daljši počitek ponoči, spanje ob približno isti uri).
- Uživate več majhnih obrokov in dovolj pijte.
- Družino in prijatelje prosite za pomoč pri vsakodnevni opravih.
- Skrbite za duševno blagostanje in zmanjševanje stresa (pomagate si lahko s kognitivno-vedenjsko terapijo, vajami čuječnosti, jogo, meditacijo, akupunkturo ipd.)

Če se utrujenost kljub navedenim ukrepom ne izboljšuje oziroma se še stopnjuje, na svoje težave ob naslednjem obisku opozorite medicinsko sestro in lečečega onkologa. Zadnji bo po pogovoru z vami preveril še druge možne vzroke utrujenosti in ustrezno ukrepal.

Spremenjeni testi jetrne funkcije

Zdravila za zdravljenje raka lahko spremenijo vrednosti jetrnih encimov (AST, ALT) in bilirubina. Običajno bolniki tega sami ne opazijo, ampak spremembe ugotovimo ob rednem odvzemu krvi. Jetrne teste bomo zato preverili ob vsakem obisku v naši ambulanti. Če bi odstopali od normale, bo morda potrebna prilagoditev odmerka tarčnega zdravila.

Zdravila lahko v redkih primerih huje okvarijo delovanje jeter. Če opazite rumene beločnice ali rumeno kožo in ob tem temno obarvan urin in svetlo blato, morate prekiniti jemanje tarčnega zdravila in takoj obiskati osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč ter o tem obvestiti lečečega onkologa.

Kostno-mišične bolečine

Med zdravljenjem se lahko pojavijo bolečine v kosteh, mišicah in sklepih, mišični krči in oslabeledost mišic. Težavam so lahko pridružene spremembe v laboratorijskih izvidih. Lahko se povišata raven encima kreatininske kinaze, ki se iz mišic sprošča ob njihovi poškodbi, in koncentracija sečne kisline, ki je lahko vzrok za bolečine v sklepih. Zato bomo ob omenjenih simptomih spremljali vrednosti teh snovi v krvi.

Kako ukrepati ob kostno-mišičnih bolečinah:

- Telesno dejavnost in delo prilagodite počutju in zmožnostim.
- Večkrat si privoščite počitek.
- Ne nalagajte si prevelikih bremen.
- Ob bolečinah vzemite protibolečinska zdravila, ki vam jih je predpisal ali svetoval lečeči onkolog.

Pri zelo hudih bolečinah ali splošni oslabeledosti morate prekiniti jemanje tarčnih zdravil in takoj obiskati osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč ter o tem obvestiti lečečega onkologa.

Pnevmonitis

Pnevmonitis je neinfekcijsko vnetje pljuč, ki lahko nastane zaradi različnih vzrokov, v redkih primerih tudi zaradi tarčnih zdravil proti KRAS.

Značilne težave, ki jih povzroča pnevmonitis, so kašelj, oteženo dihanje, občutek težke sape, bolečine v prsih in vročina. Te težave so zelo podobne simptomom pljučnega raka. Če kašljate ali težko dihate, vas boli v prsih ali imate vročino že pred začetkom zdravljenja s tarčnim zdravilom za pljučnega raka, morate biti pozorni, če se intenzivnost teh simptomov močno poslabša po uvedbi zdravljenja. Težave se lahko pojavijo že v prvih tednih zdravljenja.

Če opazite nove simptome ali hudo poslabšanje obstoječih, kot so težko dihanje, bolečine v prsih, kašelj (s sluzjo ali brez nje) ali vročino, morate prekiniti jemanje tarčnih zdravil in takoj obiskati osebnega zdravnika ali nujno medicinsko pomoč ter o tem obvestiti lečečega onkologa.

5 Tarčna zdravila proti KRAS in druga predpisana zdravila, prehranska dopolnila in izdelki v samozdravljenju

Nekaterih zdravil ob zdravljenju s tarčnim zdravilom proti KRAS ne smete jemati, saj lahko vplivajo na količino zdravila v krvi ali povečajo tveganje za pojav neželenih učinkov tarčnega zdravila. Na podoben način lahko tudi tarčno zdravilo proti KRAS, vpliva na preostala zdravila. Zato vas prosimo, da nam zaupate podatke o vseh zdravilih, prehranskih dopolnilih, vitaminih in rastlinskih pripravkih, ki jih uporabljate. Preverili bomo, ali je sočasna uporaba varna. Prosimo vas tudi, da nas obvestite, če vam bodo med zdravljenjem s tarčnimi zdravili predpisali novo zdravilo. Tudi v tem primeru bomo preverili, ali je sočasno jemanje varno.

Sami pa morate biti pozorni pri jemanju naslednjih zdravil, prehranskih dopolnil ali drugih izdelkov za samozdravljenje:

- Med zdravljenjem s tarčnim zdravilom proti KRAS, vam za lajšanje bolečine odsvetujemo uporabo analgetika metamizol (Analgin®, Algomin®), ki zmanjša količino tarčnega zdravila v krvi. Druge šibke analgetike, kot je npr. paracetamol (Lekadol®, Daleron®), lahko uporabljate.
- Zdravila, ki vplivajo na izločanje želodčne kisline, kot so zaviralci protonske črpalke (npr. Controloc®, Lanzul®, Nexium®, Nolpaza®, Emozul®, Pansemyl®) in antacidi (npr. Rupurut®, Rutacid®, soda bikarbona), zmanjšajo količino zdravila sotorasib (Lumykras®) v krvi. Sočasno uporabo zato odsvetujemo. Če pa se sočasni uporabi zdravil, ki vplivajo na izločanje želodčne kisline, ni možno izogniti, morate najprej vzeti tarčno zdravilo sotorasib (Lumykras®) in šele nato, vsaj eno uro kasneje, zdravilo, ki vpliva na izločanje želodčne kisline.
- Med zdravljenjem s tarčnim zdravilom proti KRAS, odsvetujemo uživanje grenivk ali agrumov v velikih količinah (pomaranče, limone, mandarine, limete), saj povečajo količino tarčnega zdravila v krvi. Odsvetujemo tudi uporabo izdelkov iz šentjanževke, ki zmanjšajo količino zdravila v krvi.
- Odsvetujemo vam uporabo vseh pripravkov za samozdravljenje, saj nimamo podatkov o varnosti njihove sočasne uporabe z zdravili proti raku,

pogosto sta neznani tudi njihova vsebnost in kakovost. Med temi izdelki so najbolj problematični tisti, ki se prodajajo zunaj lekarn, po neuradnih kanalih, npr. na svetovnem spletu ali z osebno prodajo od vrat do vrat. Promet s takšnimi izdelki je nenadzorovan in zato je njihova sestava popolnoma neznana. To je lahko zelo nevarno, saj lahko:

- vplivajo na količino tarčnega zdravila, ki pride v kri,
- sami povzročajo neželene učinke, npr. drisko, slabost ali motnje v delovanju jeter, zaradi česar moramo prekiniti zdravljenje s tarčnim zdravilom,
- vsebujejo zdravju škodljive snovi.

6

Splošna vprašanja

Ali je med zdravljenjem s tarčnimi zdravili proti KRAS potrebna zaščita pred zanositvijo?

Med zdravljenjem s tarčnimi zdravili proti KRAS ženskam absolutno odsvetujemo zanositev, moškim pa zaploditev otroka. Uporabljati je treba mehansko zaščito, saj so lahko peroralni kontraceptivi neučinkoviti. Če načrtujete nosečnost, se o tem pred začetkom zdravljenja posvetujte s svojim onkologom.

Cepljenje in tarčna zdravila proti KRAS

Na voljo je sicer le malo podatkov o varnosti in učinkovitosti cepljenja ob sočasnem zdravljenju s tarčnimi zdravili proti KRAS, zato pred morebitnim cepljenjem priporočamo posvet z onkologom. Načeloma za cepljenje z mrtvimi ali neaktivnimi cepivi ni posebnih zadržkov. Cepljenje proti SARS-CoV-2 je varno in učinkovito tudi pri bolnikih s pljučnim rakom na tarčni terapiji. Priporoča se uporaba mRNA-cepiv.

Kajenje

Če kadite, svetujemo, da prenehate.

Zdravnik vam je za zdravljenje pljučnega raka predpisal zdravilo sotorasib.

Med zdravljenjem priporočamo vodenje dnevnika, ki vam omogoča varnejše in zanesljivejše jemanje zdravila ter zapisovanje neželenih učinkov. Prosimo vas, da med zdravljenjem v tabelo v nadaljevanju zapisujete svoja opažanja in težave. Dnevnik prinesite s seboj na vsak obisk pri onkologu, saj nam bo to v veliko pomoč pri ugotavljanju morebitnih težav.

Za vprašanja smo vam na voljo na navedeni telefonski številki koordinatorja Enote za internistično onkologijo Klinike Golnik, na kateri se vam bo oglasila diplomirana medicinska sestra, ki bo presodila, ali na vaša vprašanja in dileme lahko odgovori sama ali pa je potreben pogovor z onkologom ali drugim zdravstvenim delavcem. Če na vaša vprašanja ne bo mogla odgovoriti, bo informacijo o vašem klicu in vaša vprašanja prenesla onkologu, ki vas bo kasneje poklical nazaj. Za konzultacijo smo na voljo tudi vašemu osebnemu zdravniku.

04/ 256 91 97

ponedeljek, torek in četrtek **7:30–9:00** ter **13:00–14:30**
sreda in petek **7:30–9:30**.

Telefonska številka NI NAMENJENA NUJNIM KLICEM

in nenadnim resnim poslabšanjem zdravstvenega stanja. Pri nujnem stanju se obrnite na urgentno službo ali osebnega zdravnika! Hkrati vas prosimo, da nas o okoliščinah, ki zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč ali sprejem v bolnišnico, čim prej obvestite na navedeno telefonsko številko.

Kadarkoli obiščete osebnega zdravnika ali kateregakoli drugega zdravnika, imejte vedno s seboj zadnji zapis svojega onkologa in to knjižico.

Osebni ali dežurni zdravnik vam bo nudil prvo pomoč. Po presoji in predhodnem dogovoru z onkologom pa vas bo lahko napotil tudi na predčasni pregled k onkologu ali drugemu specialistu.

Ob naslednjem obisku onkologa morate s seboj prinesiti vse izvide in dokumente, ki ste jih v vmesnem času dobili pri obiskih drugih zdravnikov.

Zdravila, ki jih prejemam v sočasni terapiji:

<i>Ime zdravila</i>	<i>Režim jemanja</i>	<i>Namen</i>

<i>Ime zdravila</i>	<i>Režim jemanja</i>	<i>Namen</i>

01 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

02 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

03 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

04 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

05 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

06 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

07 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

08 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

09 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

10 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

11 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

12 Bolnikov dnevnik

Ime zdravila

SOTORASIB

Režim jemanja zdravila

Zdravilo jemljem:

→ **neodvisno od hrane** (s hrano ali brez nje)

V tabeli prekrižajte vsak dan, ko ste vzeli zdravilo.

Mesec in leto:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Zapišite posebnosti, ki ste jih opazili:

<i>Datum:</i>	<i>Posebnosti:</i>

Moja vprašanja zdravniku:

Literatura:

- Skoulidis F, Li BT, Dy GK, Price TJ, Falchook GS, Wolf J, Italiano A, Schuler M, Borghaei H, Barlesi F, Kato T, Curioni-Fontecedro A, Sacher A, Spira A, Ramalingam SS, Takahashi T, Besse B, Anderson A, Ang A, Tran Q, Mather O, Henary H, Ngarmchamnanrith G, Friberg G, Velcheti V, Govindan R. Sotorasib for Lung Cancers with KRAS p. G12C Mutation. N Engl J Med. 2021 Jun 24; 384(25): 2371–2381.
- de Langen AJ, Johnson ML, Mazieres J, Dingemans AC, Mountzios G, Pless M, Wolf J, Schuler M, Lena H, Skoulidis F, Yoneshima Y, Kim SW, Linardou H, Novello S, van der Wekken AJ, Chen Y, Peters S, Felip E, Solomon BJ, Ramalingam SS, Dooms C, Lindsay CR, Ferreira CG, Blais N, Obiozor CC, Wang Y, Mehta B, Varrieur T, Ngarmchamnanrith G, Stollenwerk B, Waterhouse D, Paz-Ares L; CodeBreak 200 Investigators. Sotorasib versus docetaxel for previously treated non-small-cell lung cancer with KRASG12C mutation: a randomised, open-label, phase 3 trial. Lancet. 2023 Mar 4; 401(10378): 733–746.
- Hendriks LE, Kerr KM, Menis J, Mok TS, Nestle U, Passaro A, Peters S, Planchard D, Smit EF, Solomon BJ, Veronesi G, Reck M; ESMO Guidelines Committee. Oncogene-addicted metastatic non-small-cell lung cancer: ESMO Clinical Practice Guideline for diagnosis, treatment and follow-up. Ann Oncol. 2023 Apr; 34(4): 339–357.
- Priporočila za obravnavo bolnikov s pljučnim rakom. Ljubljana. 2022.
- Bossi P, Antonuzzo A, Cherny NI, Rosengarten O, Pernot S, Trippa F, et al.; ESMO Guidelines Committee. Diarrhoea in adult cancer patients: ESMO Clinical Practice Guidelines. Ann Oncol. 2018 Oct; 29 Suppl 4: iv126–iv142.
- Fabi A, Bhargava R, Fatigoni S, Guglielmo M, Horneber M, Roila F, et al.; ESMO Guidelines Committee. Cancer-related fatigue: ESMO Clinical Practice Guidelines for diagnosis and treatment. Ann Oncol. 2020 Jun; 31(6): 713–723.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

616.24-006-085

ZUPAN, Petra, 1981-
Zdravljenje raka pljuč s tarčnimi zdravili proti KRAS : napotki bolnikom / [avtorji Petra Zupan, Veronika Pelicon, Loredana Mrak ; ilustracije Meta Wraber]. - Golnik : Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo, Enota za internistično onkologijo, 2024

ISBN 978-961-6633-59-8
COBISS.SI-ID 185436419

IZDAJO KNJIŽICE JE OMOGOČILO PODJETJE:

AMGEN

T

04/ 256 91 97

ponedeljek, torek in četrtek

7:30–9:00 ter **13:00–14:30**

sreda in petek **7:30–9:30**.

!

Telefonska številka

NI NAMENJENA NUJNIM KLICEM

in nenadnim resnim poslabšanjem
zdravstvenega stanja. Pri nujnem
stanju se obrnite na urgentno službo ali
osebnega zdravnika! Prosimo pa vas,
da nam vi ali vaš svojec sporoči, ali ste
sprejeti v drugo bolnišnico.

E

info.eio@klinika-golnik.si

Univerzitetna klinika za pljučne bolezni
in alergijo Golnik
Golnik 36, 4204 Golnik, Slovenija

T: 04/256 91 00 **F:** 04/256 91 17

E: tajnistvo@klinika-golnik.si

www.klinika-golnik.si